

การจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากรในภาคกลาง
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

The Revenue Collection of the Revenue Department in the Central
Region of Lao People's Democratic Republic

บุญโฮม สุวันนะลาด¹

Boonhome Soovannalath

Received	Reviewed	Revised	Accepted
06/10/2018	30/10/2018	20/02/2019	19/03/2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากรในภาคกลาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พบว่า (1) สภาพปัจจุบันมีรูปแบบการจัดเก็บรายได้ของแผนกสรรพากร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ (ก) การจัดเก็บรายได้จากภาษีทางตรง เป็นภาษีที่เก็บจากประชาชนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพและภาษีที่ได้จากการประกอบกิจการทางการค้า บริการ และอุตสาหกรรม และ (ข) ภาษีทางอ้อม เป็นภาษีที่เก็บจากประชาชนเมื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ และ (2) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากร ประกอบด้วย (ก) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับภาษีอากร (ข) การประชาสัมพันธ์ (ค) โครงสร้างภาษีอากร (ง) วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี (จ) ความรู้ ความเข้าใจ/ทักษะของเจ้าหน้าที่ภาษีอากร และ (ฉ) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการโดยทั่วไปไปได้

คำสำคัญ : ปัจจัย, การจัดเก็บรายได้, แผนกสรรพากรในภาคกลาง

Abstract

This study aimed to investigate states and problems in collecting revenue of the Revenue Department in the Central Region of Lao PDR. From the past to the present time, it was found that ; (1) The present type of the revenue collection was divided into 2 categories as follows: (A) The direct collection of tax referred to the tax collected directly from the people's income along with the tax collected from those who earned a living from trading, services as well as industries and (B) Indirect tax collected from the people whenever they bought goods and services. (2) Factors Affecting revenue collecting revenue administered by the Revenue Department included: (A) Rules, orders and regulations regarding tax, (B) Public relations, (C) The structure of tax, (D) Materials, utensils and technologies, (E) Knowledge, understanding/skills of the personnel concerned, and (F) Steps of operations.

Keywords: Factors, Collection of Revenue, Revenue Collection in the Central Region

¹ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Doctor of Philosophy students (Development Administration), Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University : E-mail: boonhomesvnl@gmail.com

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ครั้งที่ 8 ปี ค.ศ. 2016-2020 บนพื้นฐานเศรษฐกิจ สังคมของประเทศในปัจจุบันภายใต้การนำพาของพรรคมีกรขยายตัวอย่างต่อเนื่องตลอด 5 ปีที่ผ่านมาเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 7.9 ในปี ค.ศ. 2014-2015 รวมยอดมูลค่าผลิตภัณฑ์ภายใน (GDP) เฉลี่ยปฏิบัติได้ 1,970 ดอลลาร์ต่อคน แผนกสรรพากรมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้เพื่อให้ประเทศชาติหลุดพ้นออกจากบัญชีประเทศด้อยพัฒนาภายในปี ค.ศ. 2020 เพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัว/ปี เท่ากับ 2520 USD. ภายในปี ค.ศ. 2020 การขยายตัวของ GDP ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7.5 รายรับของงบประมาณร้อยละ 23-25 ของ GDP และ เพิ่มรายได้ให้กับบุคลากรของภาครัฐในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Economic-Social Development Plan. 2016)

แผนกสรรพากร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นหน่วยงานที่สร้างรายได้หลักให้กับรัฐโดยการเก็บภาษีอากรจากประชาชน หน้าที่ของแผนกสรรพากรคือ การเก็บภาษีจากฐานรายได้และฐานบริโภคภายในประเทศตามกฎหมายเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มและอากรแสตมป์ นอกจากนี้ยังมีบทบาทหน้าที่ในการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและระบบการบริหารจัดเก็บภาษีเพื่อส่งเสริม การลงทุนและการแข่งขันในการผลิตและการส่งออกกับนานาประเทศ ตลอดจนสร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ และเสริมสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีและยังทำความตกลงระหว่างประเทศเพื่อขอจัดการเก็บภาษีข้ามช้อระหว่างกัน เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ (Revenue Department, Lao PDR. 2017 : 5) ส่วนรูปแบบในการจัดเก็บรายได้ของแผนกสรรพากร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ 1) การจัดเก็บรายได้จากภาษีทางตรง เป็นภาษีที่เก็บจากประชาชนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพและภาษีที่ได้จากการประกอบกิจการทางการค้า บริการ และอุตสาหกรรม มี 5 ประเภท คือ อากรกำไรร้อยละ 24 อากรรายได้ร้อยละ 5-24 อากรมอบเหมาร้อยละ 3-7 อากรสิ่งแวดล้อมร้อยละ และค่าธรรมเนียมและค่าบริการวิชาการและ 2) ภาษีทางอ้อม เป็นภาษีที่เก็บจากประชาชนเมื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ อากรทางตรง มี 2 ประเภท คือ อากรมูลค่าเพิ่มร้อยละ 10 และอากรสรรพสามิตร้อยละ 5-90 ปัญหาที่เกิดขึ้นในแผนกสรรพากรสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในการจัดเก็บรายได้ เช่น 1) ระเบียบ กฎหมายมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอขาดความเสถียรภาพ 2) การวางแผนรายรับของแผนกสรรพากรเป็นแบบก้าวกระโดดของการจัดเก็บรายได้ 3) การถือบัญชีของบริษัทยังไม่ได้มาตรฐานตามกฎหมายบัญชี วิสาหกิจ ทำให้การแจ้งรายการขาดความชัดเจน และไม่ถูกต้องตามความระเบียบ พร้อมทั้งยังมีการหลบเลี่ยงการละเว้นการเสียอากร 4) การนำใช้มาตรการต่อผู้ละเมิดระเบียบ ข้อบังคับยังไม่ชัดเจน และ 5) บุคลากร ยังขาดทักษะในภาคปฏิบัติงาน

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ เป็นแนวคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ของภาครัฐและแนวทางของยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมมีแนวทางในการบริหารจัดการ ได้แก่ การให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก รัฐพึงทำบทบาทเฉพาะที่รัฐทำได้เท่านั้น และความสำคัญของการปฏิรูปการจัดการภาครัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นฐานเดิมที่องค์กรแบบระบบราชการที่มีอยู่ เนื่องจากเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีความซับซ้อนสูง มีการทำงานที่ยืดหยุ่น ระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษร มีการกำหนดหน้าที่เป็นทางการ เป็นเครื่องมือในการทำงานเพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้ง

ภายในและภายนอกขององค์กร เพื่อทำให้เกิดความทันสมัยในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับความทันสมัยของสังคมที่เกิดขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Wirat Wiratnipawan (2005 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ (Management Administration) การบริหารการพัฒนา (Development Administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (Service Administration) เพื่อเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐและ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ เป็นกระบวนการบริหารงานขององค์กรมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การคิด (Thinking) หรือการวางแผน (Planning) 2) การดำเนินงาน (Acting) และ 3) การประเมินผล (Evaluating) และ ยังมีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น ในทัศนะของ Chaiwat Damsrisawat (2010 : 25) และ Khunthalak Phochai (2009 : 20) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารไว้ 5 ประการคือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม แนวคิดเรื่องระบบการจัดการคุณภาพโดยรวมหรือ Total Quality Management (TQM) คือปรัชญาแนวความคิดและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งยึดความพึงพอใจและความต้องการของลูกค้าและความเป็นศูนย์กลางที่ดำเนินการโดยเน้นกระบวนการบริหาร งานด้านปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Lezotte. 2001) โดยทุกคนจะต้องเข้าร่วมปรับปรุงกระบวนการและสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน ด้านคุณภาพต้องปรับปรุง ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ในด้านเครื่องมืออุปกรณ์ เพื่อรองรับการแข่งขันของโลกยุคเสรีที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรง ให้องค์กรทั้งหลายต้องดิ้นรนแสวงหาหนทางเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ Robert (2004) การจัดการคุณภาพโดยรวมเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงในกิจกรรมทั้งหลายในกระบวนการ โดยที่องค์กรที่นำการจัดการคุณภาพโดยรวมมาใช้ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลนั้น จะเห็นได้จากการที่บุคลากรได้รับการฝึกและกระตุ้นให้มีสำนึกด้านคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่สร้างสรรค์ริเริ่มไว้วางใจซึ่งกันและกันและทุกคนทุ่มเทให้กับการแสวงหาคุณภาพที่ดีกว่า เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุด คือผลิตภัณฑ์และบริการที่น่าพอใจ Trobin (1993) อีกทั้งทำให้องค์กรเกิดความสามารถเชิงได้เปรียบในการแข่งขันและถือเป็นระบบคุณภาพที่ต้องมีการเชื่อมโยงกับการพิจารณาทางการเงิน มีการนำไปประยุกต์ใช้ในรูปแบบของกระบวนการที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นเรื่องคุณภาพ Yukl (2002) การนำแนวคิดและหลักการบริหารจัดการทั่วทั้งองค์กร (TQM) มาใช้กำหนดกิจกรรมการบริหารงานเพื่อให้เกิดผลทางปฏิบัติ กำหนดเป็นระบบเรียกว่า ระบบคุณภาพ (Quality System) จะมีการกำหนดนโยบายคุณภาพ (Quality Policy) กิจกรรมและเทคนิคการปฏิบัติต่าง ๆ ของระบบคุณภาพและมีการสร้างระบบการทำงานที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารงาน โดยจะกำหนดอย่างชัดเจนว่า กิจกรรมของฝ่ายบริหารที่เป็นลักษณะจากบนลงล่าง (Top Down) และกิจกรรมของฝ่ายบริหารที่เป็นลักษณะจากล่างสู่บน (Bottom up) แนวคิดดังกล่าวนี้ถ้าสามารถนำมาใช้กำหนดเป็นระบบคุณภาพในองค์กรได้อย่างเหมาะสมก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการพัฒนาระบบคุณภาพในองค์กรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมโลก (Narawan Surangsuriyakun. 2012 : 28) ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำการบริหารจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management : TQM) มาใช้เป็นเครื่องมือทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพยิ่งและองค์กรนิยมนำมาใช้กันเพื่อการพัฒนาองค์กร

ปัจจุบันมีองค์กรของภาครัฐจึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จ โดยเฉพาะผู้มารับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับประโยชน์อย่างสูงสุดไปใช้ในแผนกสรรพากรในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อ 1) สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า 2) พัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมทุกด้าน 3) ความอยู่รอดขององค์กรและสามารถเจริญเติบโตอย่างไม่หยุดยั้ง ภายใต้ภาวะการแข่งขันที่รุนแรง 4) ยกระดับคุณภาพชีวิตของพนักงานทุกคน 5) รักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น 6) แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุด และ 7) การพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงงานและปรับปรุงคุณภาพขององค์กรหรือการให้บริการ อันจะทำให้คุณภาพชีวิตของบุคลากรทุกคนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Witoon Simachokedee 2007 : 2) และทัศนะของ Soravich Premchuen (2012 : 10) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการนำ TQM ไปสู่การปฏิบัติมีดังนี้ ขั้นตอน 1 การคัดเลือกและ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพขององค์กร ขั้นตอน 2 การวางแผนปฏิบัติผู้บริหารและทีมงานร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และกลยุทธ์ด้านคุณภาพ ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน โดยนำแผนไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการแก้ไข ปัญหาที่สาเหตุและเป็นระบบ ขั้นตอนที่ 4 ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และแก้ไข มีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปรับปรุง และหาแนวทางการปฏิบัติงานที่บรรลุคุณภาพสูงสุดอยู่เสมอ ต้องมุ่งมั่นปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา และขั้นตอนที่ 5 เป็นการเสริมแรงเพื่อรักษา ปรึกษา และวัฒนธรรมการดำเนินงานแบบ TQM ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยกิจกรรมที่นำ TQM มาประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติ ถือเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรในทุกๆ ด้าน และสอดคล้องกับทัศนะของ Dean and Evans (1994) ยังกล่าวว่า TQM ช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันเสรีและลูกค้าสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยง่ายและในส่วนของ Dale (1994 : 10-13) ได้อธิบายว่า TQM มีองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การกิจและภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การวางแผนและการจัดการองค์กร 3) การใช้เครื่องมือและเทคนิค 4) การศึกษาและการฝึกอบรม 5) การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 6) การทำงานเป็นทีม 7) การวัดผลและการรับข้อมูลย้อนกลับ และ 8) การเปลี่ยนวัฒนธรรมการวัดผลและการรับข้อมูลย้อนกลับ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากรในภาคกลางสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งบทความดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากรในภาคกลาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”** เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเก็บรายได้และพัฒนาบุคลากรในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ-สังคมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

องค์ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาษีอากรมีเนื้อหาประกอบด้วย ความหมายของภาษี วัตถุประสงค์ของภาษีอากร ประเภทของภาษีอากร ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ความหมายของภาษีอากร

นักเศรษฐศาสตร์ได้พยายามที่จะให้คำจำกัดความของคำว่า ภาษีอากร เพื่อที่จะครอบคลุมภาษีอากรทุกประเภทที่จัดเก็บ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันก็ยังหาคำจำกัดความที่สมบูรณ์ไม่ได้ ในที่นี้จะขอสรุปคำจำกัดความของภาษีอากรที่เป็นที่เข้าใจหรือยอมรับกันโดยทั่วไปซึ่งจะแบ่งลักษณะของคำนิยามเป็น 2 แนว (Kerkkiet Phiphatsereetham. 2003 : 129-131)

1.1. การให้คำนิยามในแนวของการบังคับการจัดเก็บ ประการแรก ภาษีที่รัฐบาลเก็บจากประชาชนนั้นจะมีลักษณะของการบังคับ ภาษีที่จะเก็บนั้นอาจจะเป็นรายได้ หรือสิ่งของหรือผลประโยชน์หรือบริการจากผู้เสียภาษี และประการที่สอง ภาษีที่เก็บได้นั้นจะต้องไปใช้เพื่อสังคมส่วนรวม ตัวผู้ที่เสียภาษีนั้นจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากรัฐบาล ซึ่งต่างกับการซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งผู้ที่เสียเงินจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการซื้อสินค้าหรือบริการนั้น อย่างไรก็ตามผู้ที่เสียภาษีจะได้รับผลประโยชน์โดยทางอ้อมจากรัฐบาล เช่น การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน และสวัสดิการของสังคม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คำนิยามที่กล่าวมานั้นจะไม่ครอบคลุมถึงภาษีบางชนิด ทั้งนี้เพราะว่าการเก็บภาษีบางประเภทนั้น อาจจะไม่มีการบังคับโดยตรง แต่ผู้เสียภาษียินยอมเสียภาษีนั้นโดยสมัครใจหรือถูกบังคับโดยทางอ้อม

1.2. การให้คำนิยามในแนวของการเคลื่อนย้ายทรัพยากรระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล คำนิยามในสองแนวทางจะพิจารณาถึงลักษณะของการเคลื่อนย้ายเงินได้หรือทรัพยากรระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐโดยให้คำนิยามของภาษีอากร มี 3 ประการ คือ ประการแรก ภาษีอากร คือ เงินได้หรือทรัพยากรที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนเพื่อไปสู่ภาครัฐบาล หมายความว่า เมื่อรัฐบาลเก็บภาษีไปใช้จ่ายในกิจกรรมของรัฐบาลทรัพยากรที่จะมีเหลือไว้ใช้ในภาคเอกชนย่อมจะลดลงซึ่งจะมีผลกระทบต่อการบิน การออมและการลงทุนของเอกชน ประการที่สอง คำนิยามดังกล่าวนี้ได้ยกเว้นการกักเก็บของรัฐบาลและการขายสินค้าและบริการในราคาทุนของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะว่าการกักเก็บของรัฐบาลนั้นเป็นแต่เพียงการยึดไปใช้เป็นการชั่วคราว ซึ่งรัฐบาลจะต้องจ่ายคืนในภายหลัง ดังนั้นจึงเท่ากับว่า ไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปยังภาครัฐบาล ส่วนการขายสินค้าหรือบริการในราคาทุนนั้นก็ถือว่าไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปยังภาครัฐบาล และประการที่สาม การขายสินค้าและบริการในราคาที่สูงกว่าต้นทุนของรัฐบาลจะถือว่าเป็นภาษี เพราะได้มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปยังภาครัฐบาล อย่างไรก็ตามก็มีปัญหาว่า ถ้ารัฐบาลขายสินค้าหรือบริการในราคาต่ำกว่าต้นทุนของรัฐบาลนั้นจะเรียกว่าอะไร สำหรับกรณีนี้เป็นเหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาครัฐบาลไปยังภาคเอกชน ซึ่งถือว่ารัฐบาลให้ความช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนแก่ผู้ใช้สินค้าหรือบริการดังกล่าวในกรณีนี้ถือว่าเป็น Negative Tax หรือภาษีติดลบ คำนิยามทั้งสองนี้จะทำให้เห็นภาพของภาษีอากรได้แจ่มชัดมากขึ้น การพิจารณาถึงลักษณะของการเคลื่อนย้ายเงินได้หรือทรัพยากรจากภาคเอกชนไปยังภาครัฐบาลนั้น ในที่นี้จะคงจะตีความว่าอาจจะเป็นไปโดยวิธีการบังคับ เช่น การเก็บภาษีเงินได้ หรืออาจเป็นไปได้โดยไม่ถูกบังคับ เช่น กำไรของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

Tax Technical Group (2005 : 1-2) ได้ให้ความหมายของภาษีอากรแบ่งได้ 2 แนว คือ แนวที่หนึ่ง ได้อธิบายไว้ว่า ภาษีอากร คือ เงินได้หรือทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล แต่ไม่รวมถึงการกู้ยืมหรือขายสินค้าหรือให้บริการในราคาทุนโดยรัฐบาล และส่วนแนวทางที่สอง ได้กล่าวไว้ว่า ภาษีอากร คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากราษฎรและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษีอากร Holms (1969 อ้างถึงใน Jiraporn Yoodee. 2003 : 4) ได้ให้ความหมายของภาษีอากรไว้สั้น ๆ คือ รายจ่ายที่เราจ่ายไปเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสังคม ทัศนคติของ Sommerfeld (1970) : Jiraporn Yoodee. 2003 : 4) ได้ให้ความหมายของภาษีอากรเป็นการกระทำที่มีใช้การลงโทษ หากแต่เป็นการบังคับให้มีการยกย้ายทรัพย์สินจากเอกชนไปยังรัฐบาล โดยการยกย้ายนั้นมีหลักเกณฑ์และวิธีการ โดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทนเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งรัฐ ส่วน Royal Academy (2003 : 823) ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ได้กล่าวถึง ภาษี คือ เงินที่รัฐบาลหรือท้องถิ่นเรียกเก็บจากบุคคล เพื่อนำมาใช้จ่ายในการบริหารและพัฒนาประเทศหรือท้องถิ่นให้มีความเจริญรุ่งเรือง Orawan Potjananurat (2003 : 6) ได้ให้ความหมายของคำว่า ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวม โดยผู้เสียภาษีอากรไม่รับประโยชน์ตอบแทนโดยตรง และ Niyom Bunsing (2013) ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายของภาษีอากร คือ (1) ภาษีอากรโดยทั่วไปจะมีลักษณะบังคับจัดเก็บ (2) ภาษีอากรโดยทั่วไป ไม่มียกเว้นโดยตรงต่อผู้เสียภาษี (3) ภาษีอากรไม่เกิดการชำระคืนของรัฐบาล (4) ภาษีอากรมีลักษณะเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล และ (5) ภาษีอากรไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บเป็นเงินเสมอไปและในส่วน กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Law on taxation, Lao People's Democratic Republic. 2015) ให้ความหมายภาษีอากร หมายถึง ภาษีอากรเป็นพันธะเงินของบุคคล นิติบุคคลที่มีการจัดตั้งที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ การดำเนินการผลิตธุรกิจ การใช้สินค้าและการบริการอยู่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและอยู่ต่างประเทศซึ่งต้องเสียตามอัตราที่ได้กำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสรุปได้ว่า ภาษีอากร คือ สิ่งที่รัฐบาลเรียกเก็บจากประชาชนผู้มีรายได้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์แก่สังคม เพื่อพัฒนาประเทศเป็นการส่วนรวม โดยผู้เสียภาษีอากรจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรง

2. วัตถุประสงค์ของภาษีอากร

การเก็บภาษีอากร นอกจากมีวัตถุประสงค์ในการหารายได้เพื่อให้พอกับค่าใช้จ่ายของรัฐบาลแล้ว ในปัจจุบันภาษีอากรยังเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการกระจายรายได้ ส่งเสริมความเจริญเติบโต ธุรกิจการค้า รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ช่วยควบคุมการบริโภคของประชาชนหรือเพื่อสนองนโยบายบางประการของรัฐบาล เช่น การศึกษา การสวัสดิการสังคม นโยบายประชากรด้วย ซึ่งวัตถุประสงค์พื้นฐานของการเก็บภาษีอากรของรัฐ คือ เป็นการหารายได้ให้รัฐบาลเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในขณะที่ตัวรัฐก็สามารถใช้การจัดเก็บภาษีอากรเป็นเครื่องมือทางการคลัง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่รัฐวางไว้ได้ ดังนั้นในการจัดเก็บภาษีจึงต้องมุ่งถึงวัตถุประสงค์ด้านอื่นด้วย ดังนี้ (Arun Thamno. 2005 : 75-77)

2.1 ภาษีอากรเพื่อหารายได้ รัฐจะเก็บภาษีอากรเพื่อนำไปใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการใช้จ่ายนั้นจะต้องเกิดประโยชน์แก่ประชาชนผู้เสียภาษี เพราะในการจัดเก็บภาษีนั้นผู้เสียภาษีย่อมไม่ยอมรับ เนื่องจากต้องนำเงินที่ตนหามาได้นำมาให้แก่รัฐ

2.2. ภาษีอากรเพื่อควบคุม ในการจัดเก็บภาษีนอกจากจะใช้เป็นมาตรการในการจัดเก็บรายได้แล้ว ยังใช้เป็นมาตรการในการควบคุมการบริโภคและการผลิตอีกด้วย เช่น สินค้าฟุ่มเฟือยประเภท เหล้า บุหรี่ ซึ่งเป็นสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รัฐก็อาจจะจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงเพื่อลดการบริโภคลง เมื่อการบริโภคสินค้านั้น ๆ น้อยลง ก็จะทำให้ผู้ผลิตจำต้องลดปริมาณการผลิตลง

2.3. ภาษีอากรเพื่อการแบ่งกระจายทรัพยากร รัฐสามารถใช้นโยบายภาษีอากรเพื่อสร้างความเป็นธรรมในการแบ่งกระจายทรัพยากรทั้งระหว่างบุคคลและระหว่างท้องถิ่น โดยดำเนินการได้หลายวิธี เป็นต้นว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้าและการจัดเก็บภาษีอากรประเภทที่มีผลกระทบต่อกลุ่มผู้มีรายได้สูงมากกว่ากลุ่มผู้มีรายได้ต่ำ เช่น ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก และภาษีการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย

2.4. ภาษีอากรเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของรัฐ รัฐสามารถใช้มาตรการด้านภาษีอากรเข้าช่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ในยามเกิดภาวะเงินเฟ้อรุนแรง รัฐจำเป็นต้องมีการเพิ่มอัตราก้าวหน้าหรือเพิ่มประเภทภาษีใหม่ ๆ ขึ้นมา ส่วนในยามเศรษฐกิจตกต่ำรุนแรง รัฐอาจลดอัตราก้าวหน้าที่เรียกเก็บอยู่หรือยกเลิก หรือยกเว้นภาษีอากร

2.5. ภาษีอากรเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ได้มีแนวคิดต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศด้อยพัฒนาซึ่งส่วนใหญ่อาศัยการผลิตด้านการเกษตรเป็นหลักให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยใช้มาตรการด้านภาษีอากรเข้ามาช่วยในการส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรม เป็นต้นว่า มีการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมชั่วระยะเวลาหนึ่ง มีการลดภาษีที่เก็บจากการบริโภคสินค้าที่ได้รับการส่งเสริม มีการลดหรือยกเว้นอากรศุลกากรขาเข้าให้สำหรับเครื่องจักรอุปกรณ์ และวัตถุดิบที่นำเข้ามาใช้ในการผลิต มีการตั้งกำแพงภาษีสำหรับสินค้าจากต่างประเทศที่จะเข้ามาขายแข่งขันกับสินค้าที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลได้กล่าวถึงการจัดเก็บการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐ

วัตถุประสงค์ของภาษีอากร สรุปได้ดังนี้ (Somrudee Sirilert. 2014 : 26)

1. เพื่อหารายได้ รัฐบาลจำเป็นต้องหารายได้เพื่อใช้ในกิจการด้านต่าง ๆ ซึ่งกิจการที่ว่าเป็นกิจการเพื่อส่วนรวม เช่น การสร้างถนน การใช้จ่ายด้านความมั่นคง ด้านการศึกษา เป็นต้น

2. เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลจะนำเงินระบบภาษีอากรมากระตุ้นความเจริญเติบโต เช่น การลดอัตราก้าวหน้าหรือยกเว้นภาษีอากร เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายของประชาชน การยกเว้นการจัดเก็บภาษีของธุรกิจเอกชนที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI: Board of Investment)

3. เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริโภคของประชาชน ซึ่งรัฐบาลสามารถนำระบบการจัดเก็บภาษีอากรเพื่อควบคุมการบริโภคของประชาชน เช่น การเรียกเก็บภาษีจากสินค้าประเภทฟุ่มเฟือย ซึ่งมีได้จาเป็นต่อการครองชีพให้สูง ทำให้มีราคาแพง เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนใช้จ่ายใช้สอยเงินฟุ่มเฟือยจนเกินไป เป็นต้น

4. เพื่อเป็นเครื่องมือรักษาเสถียรภาพในทางเศรษฐกิจ ในกรณีที่ภาวะเศรษฐกิจไม่ปกติ รัฐบาลจำเป็นต้องมีการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ เช่น การกระตุ้นการจ้างงานในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำ การป้องกันภาวะเงินเฟ้อด้วยมาตรการทางภาษี เป็นต้น

5. เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นการกระจายความมั่งคั่งของกลุ่มคนร่ำรวยมาสู่คนยากจน ซึ่งนับว่าเป็นการลดช่องว่างระหว่างกลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่มให้น้อยลงเพราะตามหลักการจัดเก็บภาษีนั่น คนร่ำรวยย่อมต้องรับภาระภาษีมาก ส่วนคนยากจนเสียภาษีน้อยหรืออาจไม่ต้องเสียเลย นับว่าเป็นการดึงเอารายได้จากคนร่ำรวยมาสู่คนยากจนทางอ้อมวิธีหนึ่ง

6. เพื่อเป็นเครื่องมือสนองต่อนโยบายของรัฐบาล โดยปกติเมื่อรัฐบาลต้องการเงินเพื่อใช้โครงการใหญ่ (Mega project) ซึ่งต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก รัฐบาลอาจใช้การจัดเก็บภาษีอากรบางชนิดให้มากขึ้น เพื่อนำเงินที่ได้มาทำโครงการให้ได้ตามนโยบายของรัฐ

3. ประเภทภาษีอากร

ประเภทภาษี มีวิธีการแบ่งประเภทของภาษีอากรออกเป็น 2 วิธี คือ วิธีแรก แบ่งตามหลักการผลักรายภาษีอากร และวิธีที่สอง แบ่งตามฐานภาษีอากร ซึ่งหลักการผลักรายภาษีอากรสามารถแบ่งภาษีอากรออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (Arun Thamno. 2005 : 77-79)

3.1 ภาษีทางตรง (Direct Taxes) คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้รับภาระภาษีทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ ผู้เสียภาษีไม่สามารถผลักรายภาษีดังกล่าวไปให้แก่ผู้อื่น และโดยทั่วไปภาษีทางตรงมักจะเก็บจากฐานรายได้และผู้เสียภาษีรู้ถึงการเก็บภาษีได้ง่าย รัฐบาลควรใช้ภาษีทางตรงเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ และภาษีทางตรงที่กรมสรรพากรรับผิดชอบจัดเก็บได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.2 ภาษีทางอ้อม (Indirect Taxes) คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถผลักรายไปให้ผู้อื่นได้ง่าย ดังนั้นผู้รับภาระภาษีจึงไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายเสมอไป ขึ้นอยู่กับว่าผู้เสียภาษีจะสามารถผลักรายภาษีไปให้ผู้อื่นได้มากน้อยเพียงใด ภาษีทางอ้อมโดยทั่วไปเป็นภาษีที่เก็บจากฐานการบริโภค เนื่องจากผลักรายได้ง่าย ดังนั้นแม้จะจัดเก็บจากผู้ผลิต หรือ ผู้ขายก็ตาม ภาระภาษีอาจถูกผลักไปให้ผู้บริโภคได้ในท้ายที่สุดในการขึ้นราคาสินค้า หรือบริการภาษีทางอ้อมจึงเป็นภาษีที่มีผลในทางเพิ่มราคาสินค้าหรือบริการ ในขณะเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบภาระภาษีกับรายได้ของผู้บริโภค ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ต่ำแล้ว ภาษีทางอ้อมมีลักษณะเป็นภาษียถอยหลัง (Regressive Tax) จึงเป็นภาษีที่มีผลทำให้การกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม ภาษีทางอ้อมที่กรมสรรพากรรับผิดชอบจัดเก็บได้แก่ ภาษีการค้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และอากรแสตมป์ และ มาตรฐานภาษีอากร

นอกจากนั้นหากแบ่งตามกฎหมายภาษีอากรประเภทต่าง ๆ คือ (Somchai Ruechophon. 2008 : 22) ภาษีที่เก็บจากเงินได้ (Income Taxes) ประกอบด้วยภาษีที่สำคัญ 4 ประเภท ได้แก่ 1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Income Taxes) 2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Income Taxes) 3) ภาษีการรับมรดก (Income Taxes) และ 4) ภาษีการให้ (Income Taxes)

การจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากรในภาคกลางสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Law on taxation, Lao People's Democratic Republic. 2015 : 13) ระบุไว้ ดังนี้

มาตรา 4 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับงานภาษีอากร รัฐมีการส่งเสริมงานภาษีอากรด้วยการวางนโยบาย ระเบียบการประกอบบุคลากร พาหนะและวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นให้แก่การเคลื่อนไหวงานภาษีอากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อคุ้มครองการเก็บรายรับภาษีอากรให้เป็นเอกภาพในขอบเขตทั่วประเทศ ประกอบส่วนสร้างรายรับเข้างบประมาณแห่งรัฐ การผลิตธุรกิจให้ขยายตัว ดึงดูดการลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศ พัฒนาชนบทและการแก้ไขความทุกข์ยากของกองประชาชนลาวและบรรดาเผ่า

มาตรา 5 หลักการเกี่ยวกับภาษีอากร ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีอากรให้ปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้ 1) รับประทานการคุ้มครอง รวมศูนย์กลางเป็นเอกภาพในขอบเขตทั่วประเทศ 2). รับประทานการยกระดับ ส่งเสริมการผลิตธุรกิจและการลงทุนให้มีการขยายตัว 3) รับประทานให้มีความยุติธรรม โปร่งใส รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วนและสามารถตรวจสอบได้ 4) อำนาจการสะดวกด้านต่างๆ ให้ผู้เสียภาษี และ 5) ประสานความร่วมมือระหว่างงานคุ้มครองตามสายตั้งและสายขวาง

มาตรา 6 พันธะเกี่ยวกับภาษีอากร พลเมืองทุกคน นิติบุคคล และการจัดตั้งที่ดำเนินการผลิตธุรกิจสินค้าและการบริการ อยู่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ล้วนแต่มีพันธะตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้

มาตรา 11 และมาตรา 12 ได้กล่าวถึงประเภทภาษีอากร มี 2 ประเภท คือ ภาษีอากรทางอ้อม หมายถึง อากรที่เก็บจากผู้บริโภคสินค้าและบริการทั่วไป โดยผ่านผู้ดำเนินการผลิตธุรกิจในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งภาษีอากรทางอ้อม ได้แก่ อากรมูลค่าเพิ่ม และอากรเครื่องใช้ภาษีอากรทางตรง หมายถึง อากรภาษีที่เก็บจากพลเมือง บุคลากร นิติบุคคลและการจัดตั้งซึ่งมีรายได้หรือดำเนินการผลิตธุรกิจอยู่ภายในและต่างประเทศ ได้แก่ ภาษีอากรกำไร ภาษีรายได้ ภาษีรับเหมา ภาษีสิ่งแวดลอม ค่าธรรมเนียมและค่าบริการวิชาการ พบว่า สภาพปัญหาการจัดเก็บรายได้ มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับภาษีอากร 2). การประชาสัมพันธ์ 3) โครงสร้างภาษีอากร 4) วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี 5) ความรู้ ความเข้าใจ/ ทักษะของเจ้าหน้าที่ภาษีอากร และ 6) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Anan Janhuang (2007) ; Wanthanee Insree (2007) ; Saifon Sampetch (2008) ; Pijittra Inkakorn (2008) ; Phanittra Inkakarn (2008) ; Manat Manookulakij (2009) ; Yuwapa Wongpacha (2010) ; Mayuree Sudta (2010) ; Sonruthai Manit (2011) ; Atchara Subsongserm (2011)

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษี โดยการวัดประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษี หมายถึง การประเมินต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีอากร โดยทั่วไปต้นทุนค่าใช้จ่ายของการจัดเก็บภาษีอากรประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ (Weerasak Krueathep. 2005 : 268)

1. ค่าใช้จ่ายของหน่วยจัดเก็บภาษีอากรที่ใช้ในการจัดเก็บภาษี คือ ค่าใช้จ่ายของหน่วยงานจัดเก็บภาษีที่ใช้ในการดำเนินการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภท การวัดประสิทธิภาพของค่าใช้จ่ายประเภทนี้พิจารณาจากอัตราส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานของรัฐใช้ในการจัดเก็บภาษีต่อรายได้จากภาษีอากรที่จัดเก็บได้ ค่าใช้จ่ายในจัดเก็บภาษีต่อจำนวนเจ้าหน้าที่ เป็นต้น โดยหลักการแล้ว

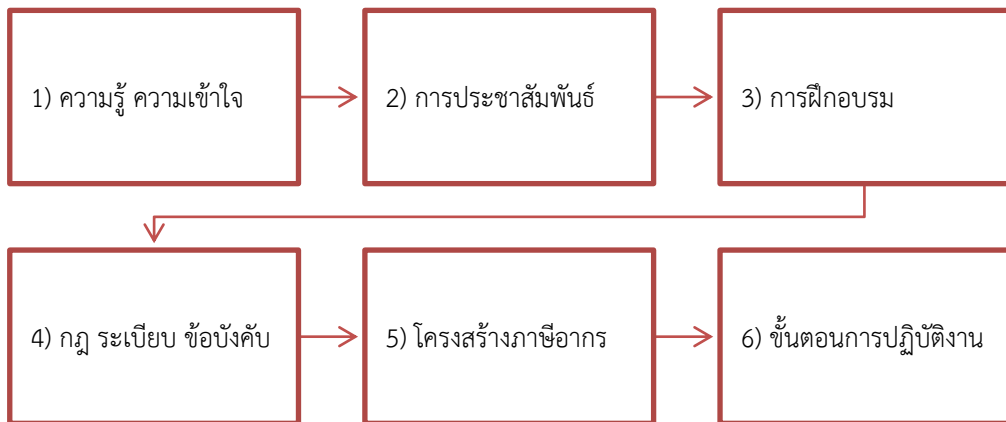
หากอัตราค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีต่อรายได้ภาษียิ่งต่ำมากเท่าไรย่อมหมายความว่า การจัดเก็บภาษีมียุทธวิธีที่มากกว่าเท่านั้น

2. ค่าใช้จ่ายของบุคคลหรือองค์กรที่เกิดขึ้นเนื่องจากการจัดเก็บภาษี คือ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีอากรที่ต้องเสียไป เพื่อการเสียอากรที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ไม่นับรวมเงินภาษีอากรที่จ่ายไป ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ ได้แก่ ค่าจ้างที่ปรึกษากฎหมาย ค่าเดินทางไปเสียภาษีอากร ค่าใช้จ่ายในการรวบรวมเอกสารเพื่อเสียภาษี และนอกจากนี้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวรวมถึงค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความไม่สะดวก ความไม่พอใจ ค่าเสียเวลา หรือค่าเสียโอกาสของประชาชนที่จะต้องเสียภาษีอากรตามกฎหมายด้วยเช่นกัน

ขณะที่ Saroch Thongprakhom (2543 : 49-51) กล่าวว่า แนวการจัดเก็บภาษีอากรของไทยในอดีตมีแนวคิดเพื่อขจัดปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนจากการจัดเก็บภาษีหลากหลายประเภทยึดหลักภาษีอากรที่ดีกำหนดประเภทของภาษีให้น้อยลงขจัดปัญหาความยุ่งยากในระบบภาษีลดต้นทุนการบริหารภาษีอากร (Cost Tax Administration) นำหลักสากลมาใช้ การแบ่งประเภทภาษี ฐานภาษี วิธีคำนวณค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน อัตราภาษีแบบก้าวหน้า และวิธีการชำระภาษี ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะกำหนดให้สอดคล้องกับหลักการภาษีอากรที่ดี (Principles of a Good Tax) และแนวคิดสมัยใหม่ของการปฏิรูปภาษีอากร (Taxreform) จากหลักการภาษีอากรที่ดีของ Adam Smith ประการแรก หลักความเป็นธรรม (Fairness) ประการที่สอง หลักความง่าย (Simplicity) ประการที่สาม หลักความเป็นกลาง (Neutrality) การบิดเบือนในระบบภาษีอากรและรวดเร็วหลักการจัดเก็บภาษีในปัจจุบันมีด้วยกันหลายวิธี แต่ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับ

ในทัศนะของ Somchai Ruechophon (1999 : 27-30) กล่าวว่า การดำเนินการจัดเก็บภาษีรัฐจึงต้องมีหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บ 1) หลักความเป็นธรรม (Equality) 2) หลักความแน่นอน (Certainty) 3) หลักความสะดวก (Convenience of Payment) 4) หลักประหยัด (Economy in Collection) 5) หลักการยอมรับ (Acceptability) 6) หลักการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Enforceability) 7) หลักการทำรายได้ (Productivity) 8) หลักความยืดหยุ่น (Flexibility) 9) หลักความเป็นกลางในทางเศรษฐกิจ (Neutrality) และ 107 หลักการใช้เป็นนโยบายทางเศรษฐกิจ และ กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Law on taxation, Lao People's Democratic Republic. 2015 : 4) ได้กล่าวถึงการบริหารสรรพากร ประกอบด้วย 1) ความยุติธรรม 2) โปร่งใส รวดเร็ว 3) ตรวจสอบได้และ 4) ความสะดวกสบาย

จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากรในภาคกลาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการเก็บรายได้ที่มี 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ความรู้ ความเข้าใจ 2) การประชาสัมพันธ์ 3) การฝึกอบรม 4) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ 5) โครงสร้างภาษีอากร 6) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

แผนภาพที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากรในภาคกลาง สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

บทสรุป

ผลการศึกษาการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากรในภาคกลาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พบว่า สภาพการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการจัดเก็บภาษีอากร มี 2 ประเภท คือ ภาษีอากรทางอ้อม เป็นอากรที่เก็บจากผู้บริโภคและการบริการทั่วไป โดยผ่านผู้ดำเนินการผลิตธุรกิจในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งภาษีอากรทางอ้อม ประกอบด้วย อากรมูลค่าเพิ่ม และอากรเครื่องใช้ และภาษีอากรทางตรง เป็นอากรภาษีที่เก็บจากพลเมือง บุคลากร นิติบุคคลและการจัดตั้งซึ่งมีรายได้หรือดำเนินการผลิตธุรกิจอยู่ภายในและต่างประเทศ ประกอบด้วย ภาษีอากรกำไร ภาษียาได้ ภาษีสรรพสามิต ภาษีสิ่งแวดลอม ค่าธรรมเนียมและค่าบริการวิชาการ ส่วนปัญหาการจัดเก็บรายได้ของรัฐแผนกสรรพากร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจากการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) กฎระเบียบ ข้อบังคับภาษีอากร 2) การประชาสัมพันธ์ 3) โครงสร้างภาษีอากร 4) วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี 5) ความรู้ ความเข้าใจ/ ทักษะของเจ้าหน้าที่ภาษีอากร และ 6) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการโดยทั่วไปเราได้

เอกสารอ้างอิง

- Anan Janhuang. (2007). *A study of problems in collection with municipal tax payment of people Subdistrict Administrative Organization Santoa Amphoe Mueang Changwat Uttaradit*. Master of Public Administration Independent Study : Khonkaen University. [in Thai].
- Arun Thamno. (2005). *General knowledge of finance*. Bangkok : Bophit Publishing. [in Thai].

- Atchara Subsongserm. (2011). *The Administrative Evaluation of Value Added Tax Refund to Exporters : A Case Study of Nakhonpathom Area Revenue*. Master of Arts Thesis : Silpakorn University. [in Thai].
- Chaiwat Damsrisawat. (2010). *The participating in the administration of the village funds committee in Klonyai District, Trat Province*. Master of Arts Thesis : Rambhai Barni Rajabhat University. [in Thai].
- Dale, Barrie G. (1994). *Management Quality*. New York : Phillip Allyn.
- Dean, J. W., & Evans, J (1994). *Total Quality Management, Organization and Strategy*. St Paul, MN: West Publishing.
- Economic-Social Development Plan. (2016). *The 7th Economic-Social Development Plan of Lao People's Democratic Republic 2016-2020*. Vientiane Capital: Lao People's Democratic Republic.
- Economic-Social Development Plan. (2016). *The 8th Economic-Social Development Plan of Lao People's Democratic Republic 2016-2020*. Vientiane Capital: Lao People's Democratic Republic.
- Holms, T.H., & Rahe, R.H. (1969). "The social readjustment rating". *Monographs of the Society for Research in child Development*. 64 : 259.
- Jiraporn Yoodee. (2003). *Understanding of VAT of Entrepreneurs in Banglamung district, Chonburi Province*. Master of Arts Thesis : Burapa university. [in Thai].
- Kerkkiet Phiphatseretham. (2003). *Finance regarding the allocation and income distribution*. Bangkok : Thammasat University. [in Thai].
- Khunthalak Phochai. (2009). *Bannakoisarw Village Fund Management, Salavan City, Salavan Subdistrict, Lao People's Democratic Republic*. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat University. [in Thai].
- Law on taxation, Lao People's Democratic Republic. (2015). *Tax legislation, the Lao People's Democratic Republic*. Vientiane Capital: Lao People's Democratic Republic.
- Lezotte. (2001). *Revolutionary and Evolutionary : The Effective Schools Movement*. Okemos, MI : Effective School Products.
- Manat Manookulakij. (2009). *Efficiency in the revenue collection of people income taxation of Bangkok area revenue office*. Master's Project, M.Econ. (Human Resource Economics). Bangkok: Graduate school, Srinakarinwirot University. [in Thai].
- Mayuree Sudta. (2010). *Factors Affecting the Good Governance Success of Local Government Organization : Case study of Pa Makha Subdistrict Administrative*

- Organization, Mueang District, Phichit Province*. Master of Public Administration Thesis: Naresuan University. [in Thai].
- Narawan Surangsuriyakun. (2012). "Model of total quality management of school in Econdary Educational Service Area Office 6". *SWU Educational Administration Journal*, 16 : January-June p. 26. [in Thai].
- Niyom Bunsing. (2013). *Factors affecting the efficiency of collecting specific business taxes on the case of Commercial real estate in Chiang Mai*. Master of Arts: Chiang Mai University. [in Thai].
- Orawan Potjjananurat. (2003). *VAT refund check*. Master of Political Science Thesis : Thammasat University. [in Thai].
- Phanittra Inkakam. (2008). *Knowledge and attitudes about personal income tax of persons with income, salary type*. Bangkok : Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. [in Thai].
- Pijittra Inkakorn. (2008). *Reasons for Failing to Pay Personal Income Tax: A Case Study of Personal Income Tax Non- Compliance in the Area Under the Responsibility of the Bangkok Area Revenue Office 10*. Master of Business Administration Thesis : Ramkhamhaeng university. [in Thai].
- Revenue Department, Lao PDR. (2017). *Taxation, Khammouane District, Lao PDR*. Vientiane Capital : Lao People's Democratic Republic.
- Robert, B. Denhardt and Joseph, W. Grubbs. (2004). *PUBLIC ADMINISTRATION: AN ACTION ORIENTATION*. 6th Edition, USA: Wadsworth/Thomson Learning Publications.
- Royal Academy. (2003). *The Royal Institute Dictionary, 1999*. Bangkok : Nanmee Book Publishing Company. [in Thai].
- Saifon Sampetch. (2008). *Factors Affecting the Measures to Prevent and Suppress of Fraud Tax Invoice : Case Study Bangkok Area Revenue Office 22*. Master of Political Science Thesis : Thammasat University. [in Thai].
- Saroch Thongprakham. (2543). *Thai Tax System: Past, Present, Future*. Bangkok : Sanpakornsarn. [in Thai].
- Somchai Ruechophan. (1999). *Including articles on economy, finance, fiscal policy and taxation of Thailand*. Bangkok : Chulalongkorn University. [in Thai].
- Somchai Ruechophan. (2008). *General knowledge about taxation: teaching documents, academic funds, business and taxation (Revised edition)*. Bangkok : Sukhothai Thammathirat Open University. [in Thai].
- Sommerfeld, M. R., & Nichols, H. W. (1970). "Comparative Students in the Genus *Porphyridium Naeg*". *Journal of Phycology*, 6(1), 67-78. [in Thai].

- Somrudee Sirilert. (2014). *Evaluation of Policy on Personal Income Tax Return in 2013 of Department of Revenue, Chonburi Area 1*. Master of Public Administration (General Administration : Burapa university. [in Thai].
- Sonruthai Manit. (2011). *Factor Affecting Local Tax of the Officers of Subdistrict Administration Organization in Sing Buri Area*. Master of Business Administration Independent Study : Rajamangala University of Thanyaburi. [in Thai].
- Soravich Premchuen. (2012). *Study Report of Comparative Data (Benchmarking) : Category 7 Results of operation 2 groups of data type, Classified by type of government agency. (Department and province)*. Bangkok : The Institute for the Promotion of Good Governance. [in Thai].
- Tax Technical Group. (2005). *Taxation according to the Revenue Code 2005*. Bangkok : Ruenkaew Printing. [in Thai].
- Trobin, (1993). *The New Quality*. London: Heineman.
- Wanthanee Insree. (2007). *Revenue collection of Sub-district Administrative Organizations in Nonthaburi Province*. Master of Public Administration Independent Study : Khonkaen University. [in Thai].
- Weerasak Krueathep. (2005). *Tax Administration and State Revenue: Principles and Practices for Public Administration*. Bangkok : Project for producing textbooks and teaching materials of the Faculty of Political Science: Chulalongkorn University. [in Thai].
- Wirat Wiratnipawan. (2005). *Capital Management and Local Management : United States, England, France, Japan and Thailand*. Bangkok : Fourpace Publishing House. [in Thai].
- Witoon Simachokedee. (2007). *TQM Corporate Development Guide for Excellence*. 5th edition. Bangkok : Nation Books. [in Thai].
- Yukl, G.A. (2002). *Leadership in Organizations*. 5th Edition, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Yuwapa Wongpacha. (2010). *Revenue Collection of Laopoedaeng Sub-district Administration Organization, Muang District, Sakon Nakhon Province*. Master of Arts Independent Study : Khonkaen University. [in Thai].